

SPECTACOLE

Dan PURIC:

„Esențialmente,
teatrul e arta comportamentului”

Dan Puric s-a născut la 12 februarie 1959 în București. Absolvent al Institutului de Artă Teatrală și Cinematografică din București, la clasa profesorului Dem Rădulescu, în 1985.

În perioada 1985–1988, actor la Teatrul „Mihai Eminescu” din Botoșani. Din 1988, actor la Teatrul Național „I.L. Caragiale” din București. Roluri principale în spectacolele: *Slugă la doi stăpâni* de Goldoni, *Noaptea regilor* de Shakespeare, *Păsările* de Aristofan, *Cruciada copiilor* de Lucian Blaga, *Harvey* de Mary Chase, *De partea cui ești?* de Ronald Harwood, *Rivalii* de R. Sheridan, *Omul care a văzut moartea* de Victor Eftimiu.

A regizat și a fost protagonist în spectacolele de pantomimă și dans *Secvențe* la Teatrul „Mihai Eminescu” din Botoșani, *Pantomimia* și *Toujour l'amour* la Teatrul Național din București, spectacol prezentat și în Elveția, Austria, Germania, Egipt, Ungaria, Bulgaria, Portugalia, Italia, Franța, Canada, S.U.A. Rol principal în filmul *Tinerete frântă*, realizat de Marija Maric în Iugoslavia – 1990. Premii și distincții: Marele Premiu la Festivalul Național de Film de la Costinești – 1987, Marele Premiu la Festivalul Național de Teatru – 1989, pentru *Jocul*; Premiul „Golden Arena” la Festivalul Internațional de Film de la Pola – Croația; Premiul Special la Festivalul de pantomimă de la St. Croix, Elveția – 1992; Premiul special oferit de Chicago Artist International Programme – 1996; Premiul „Constantin Tănase” la Festivalul de Umor, București – 1996, pentru rolul *Vagabondului* din *Omul care a văzut moartea*; Marele Premiu al Asociației Criticilor de Teatru la Festivalul Național de Teatru, București – 1997, pentru spectacolul *Toujours l'amour*; Premiul Asociației Internaționale a Criticilor de Teatru – Secția Română – la Gala Premiilor UNITER – 1999, pentru *Toujours l'amour*. Dan Puric semnează scenariul și regia spectacolului *Costumele*, a cărui premieră a avut loc în luna martie a.c., pe scena Teatrului „Nottara”.

Costin Manoliu: *Cum s-a născut spectacolul Costumele?*

Dan Puric: Ideea a fost a cuplului de scenografi Irina Solomon–Dragoș Buhagiar. Acum trei ani au fost invitați la Festivalul Internațional al Școlilor de Teatru, la Târgoviște, al cărui manager era Vlad Rădescu, actualul director al Teatrului „Nottara”. Au vrut să facă o paradă a costumelor. Eu le-am propus un spectacol. Cu trupa mea veche, care juca *Pantomimia*, am făcut în șase zile cam 20 de minute din spectacolul de acum. După festivalul de la Târgoviște, proiectul s-a încheiat. Anul trecut, Vlad Rădescu mi-a propus să reluăm ideea. Am dato audiție, au venit la concurs vreo 200 de actori, dintre care am ales 12. Pe parcurs, am mai cooptat opt. Am început să lucrăm – un antrenament care să le schimbe mentalitatea. Am primit costumele realizate de Irina Solomon și Dragoș Buhagiar și s-a născut spectacolul.

C.M.: *De ce nu sunteți pe scenă în Costumele?*

D.P.: S-ar fi putut să-i inhib. Ei sunt la început de drum și au nevoie de o confirmare. N-aveau nevoie de o tutelă pe scenă, ci să fie ei vedete.

C.M.: *Când i-ați selecționat, ce pregătire fizică și coregrafică aveau tinerii?*

D.P.: Nu se poate spune că aveau o pregătire. Capitalul era însă foarte bun. Sunt foarte talentați. Nu aveau reflexul muncii de performanță. Tânărul artist, în plus, e derutat. Nu are un model. Artistul român nu vrea vilă la Snagov, ci recunoașterea valorii sale, care există doar la nivelul acestui public minunat care vine la teatru. Un public generos, sensibil, inteligent. Acesta e poate miracolul supraviețuirii poporului român. Material, acești tineri actori nu au nici măcar motivația minimă. Eu i-am convins că merită să-și sacrifice câtva timp din viața lor ca să se profesionalizeze. Poate vor veni vremuri mai bune.

C.M.: *Se poate vorbi de o carență a sistemului de învățământ teatral în ceea ce privește pregătirea muzicală și coregrafică a viitorilor actori?*

Dan Puric la Gala UNITER



D.P.: Evident. Programul limitează pregătirea. În străinătate se pune foarte mult accent pe mijloacele de expresie. Jean-Louis Barrault, unul dintre marii actori ai Franței și unul dintre marii mimi ai lumii, compara arta cu sportul. Fără o pregătire fizică specifică, adecvată actorului, anumite dimensiuni ale artei teatrale nu pot fi explorate.

C.M.: *La ce vârstă a început Dan Puric pregătirea pentru pantomimă, pentru dans?*

D.P.: Pantomima am început-o în timpul liceului, la o școală populară de artă, unde mentor era un pedagog extraordinar, Traian Ailenei. Se gândea la un teatru comportamental, dincolo de cuvânt. Am continuat la institut cu profesoara Victoria Moldovan o pregătire de pantomimă clasică. Stepul l-am învățat de la Sandu Fayer, un mare maestru. Coregrafie fac cu doamna Malou Iosif (mama actriței Emilia Popescu), una dintre rarele maestre ale coregrafiei românești. Posedă o esență a mișcării. Știe ce să dea actorului. Astă toamnă l-am invitat la București pe profesorul de step Bobby Rubenstein de la Chicago, pentru a-i învăța step pe tinerii actori, din dorința de a crea o școală de step românească pentru o formulă teatrală inedită, pentru ca registrul estetic al tinerilor actori să fie mult mai larg.

C.M.: *Pe 15 martie, cu ocazia Galei Premiilor UNITER, împreună cu colaboratorii dumneavoastră ați fost premiați de către Secția Română a Asociației Internaționale a Criticilor de Teatru pentru spectacolul *Toujours l'amour de la Teatrul Național din București*. Un astfel de premiu contribuie la stabilirea unei ierarhii reale a valorilor, influențează nivelul la care sunt cotați anumiți directori și realizatori de spectacole?*

D.P.: Premiul contează doar într-o ierarhie a valorilor. Nu influențează *box-office-ul*. La noi e o piață confuză, care face naveta între un socialism mascat și un capitalism de peșteră. Criticii au subliniat prin acest premiu un lucru important. Acela că aparatul critic în România este încă treaz, vigilent. Critica n-a intrat într-un flux mimetic: dacă în Occident se premiază o aberație, hai să o premiem și noi. Critica de teatru din România a premiat iubirea. În Germania, am fost foarte satisfăcut când o doamnă mi-a spus că nu a fost la un spectacol, ci a ascultat un recviem...

C.M.: *Se poate vorbi în acest gen de spectacole de o identitate națională, de spirit românesc? În acest limbaj universal nu se dizolvă ceea ce ține de dimensiunile noastre profunde?*

D.P.: E un paradox. Limbajul e universal, dar fiecare rămânem cu specificul

propriu. Tocmai asta e frumusețea: universalitatea se legitimează prin diversitate. În artă nu există uniunea europeană sau statele unite ale artei. În artă nu există democrație, ci ierarhie valorică. În artă există pecete națională. În fiecare artist e o pecete morală și națională. Ea nu trebuie subliniată cu ostentație. Altfel, aș apărea în țări și aș face pășunism. Noi nu știm să ne vindem cum trebuie nici măcar Călușarii. Ca să conchid: limbajul este universal, prezența este strict individuală și națională.

C.M.: *În spectacolul *Toujours l'amour* este o mare varietate de teme muzicale. Sunt piese muzicale germane, spaniole, rusești, italiene, ungurești, arabe, românești etc. La București, publicul s-a încălzit brusc la dansul pe melodia românească. La fel s-a întâmplat și în Ungaria pe melodia ungurească sau în Italia, pe cea italiană?*

D.P.: La Budapesta, am fost impresionat de simțul umorului pe care l-a avut publicul. A gustat parodia, umorul fin al scenei care este susținută de melodia ungurească. Interesant e că atât în Ungaria, cât și în celelalte țări, publicul a aplaudat frenetic dansul pe muzica românească. De unde rezultă că e o energie extraordinară a muzicii noastre. Apropo de universalitate, piesa muzicală românească mi-a fost adusă de la

Chicago chiar de profesorul de step cu care am lucrat dansul, Bobby Rubenstein, care mi-a spus: „Muzica asta este extraordinară”. Am făcut o combinație de step cu pași de dans popular românesc. Dansurile noastre populare sunt de o varietate fantastică, pe care nu știm s-o exploatăm.

C.M.: *După spectacole precum* *Toujours l'amour* *sau* *Costumele se poate vorbi despre un nou gen de teatru?*

D.P.: Eu sunt doar un actor care încerc un nou limbaj teatral, care-l completează pe cel tradițional. Teatrul nu e arta cuvântului, așa cum s-a spus; este și a cuvântului. Esențialmente, teatrul este arta comportamentului. Doi oameni se privesc. Trimit energiile lor, intențiile lor... În urmă cu mai bine de 50 de ani, Haig

Acterian a zis foarte clar că în teatrul secolului XX trebuie găsit un alt vehicul, care să transporte cu o altă viteză gândurile și sentimentele. Teatrul tradițional va rămâne întotdeauna, subliniind superbitatea limbii fiecărei țări și a rostirii. Dincolo de acest teatru tradițional, va fi teatrul comportamentului. Suferim mutații. Televiziunea, cinematografia ne influențează. De aceea avem nevoie de acest gen de teatru, care propune un alt nivel de comunicare, de la inimă la inimă, fără intermediari, fără traducători și fără caiet-program.

C.M.: *În cinema, în televiziune, aveți vreun proiect?*

D.P.: În cinema nu se pune problema, pentru că e muribund. Când mai iese

câte un film, el e chiar estic. Aici vorbim de național cu n mic și de român cu î din i. Televiziunea e ocupată cu relansarea festivalului „Cântarea României”. Amatorii în prim-plan. Profesioniștii nu sunt creditați deloc. Posturile de televiziune cultivă spiritul gregar, pentru că altfel n-ar respecta niște reguli comerciale, dar eu le spun că există mulți oameni inteligenți care au nevoie de artă. Mai mult, întreg poporul român nu e atât de nărod pe cât îl cred ei. Deocamdată, vorbesc singur. Nu am interlocutor. Ei sunt ocupați cu jocuri și concursuri. Nu vreau să-i deranjez, să-i tulbur. Posturile de televiziune sunt vinovate de un genocid cultural.

Costin Manoliu

